

KASVILLISUUS

Metsät ovat enimmäkseen kuusivaltaisia tuoreita ja lehtomaisia kankaita. Pieliseen laskevien purojen varrella ja kalliojyrkänteiden juurilla on myös reheviä lehtoja. Karumpia kasvupaikkoja, kuivia ja kuivahkoja kankaita on vaarojen lakialueilla ja länsirinteillä. Soita alueella on vähän ja ne sijaitsevat pääosin kallionotkoissa ja rinteiden alaosissa. Oman lisänsä alueen vaihtelevaan luontoon tuovat koivuvaltaiset kaskimet-sät, ahot ja luonnonniityt.

Kolin kansallispuisto on monien uhanalaisten kasvilajien esiintymisaluetta. Tärkeimmät lajit kasvavat lehdossa ja rehevillä lettoasoilla.

ELÄIMET

Alueen eläinkanta on tyypillinen pohjoiskarjalainen. Runsaslukuisimpia lintulajeja ovat peippo, pajulintu, punarinta ja sirittäjä. Vanhoissa metsissä viihtyvät metso, idänuunilintu, peukaloinen sekä pohjantikka, joka on uhanalainen laji. Kuikka sekä monet sorsa- ja loppilajit edustavat alueen vesilinnustoa.

Säännöllisesti esiintyviä nisäkkäitä ovat hirvi, kettu, näätä, ilves ja jänis. Suurista petonisäkkäistä karhu liikkuu satunnaisesti alueella. Uhanalaisista nisäkkäslajeista alueella esiintyy liito-orava, joka vaatii elinympäristökseen vanhoja sekametsiä, joissa on haapoja tikankoloineen.

Merkittävimmät erittäin uhanalaisiksi luokitellut selkärangattomat lajit Kolin alueella ovat harmaasulkukotilo, jonka Suomen ainoa tiedossa oleva esiintymä on Kolilla, ja suomenpuukärpänen, joka on tavattu Kolin lisäksi ainoastaan Lammilla.

ASUTUS- JA KULTTUURIHISTORIA

Kaskitaloutteen perustunut asutus vakinaistui Pielisen alueella 1400-luvun lopulla. Kolin vaarojen seutu oli kuitenkin pitkään asumatonta erämaata ja sitä pidettiin pelottavana ja kunnioitusta herättävänä uhripaikkana. Vasta 1700-luvulla asutusta tuli myös vaarojen liepeille. Näiltä ajoilta lähtien ovat kaskeaminen ja metsälaidunnus ovat jatkuneet aina 1900-luvun alkupuolelle saakka.

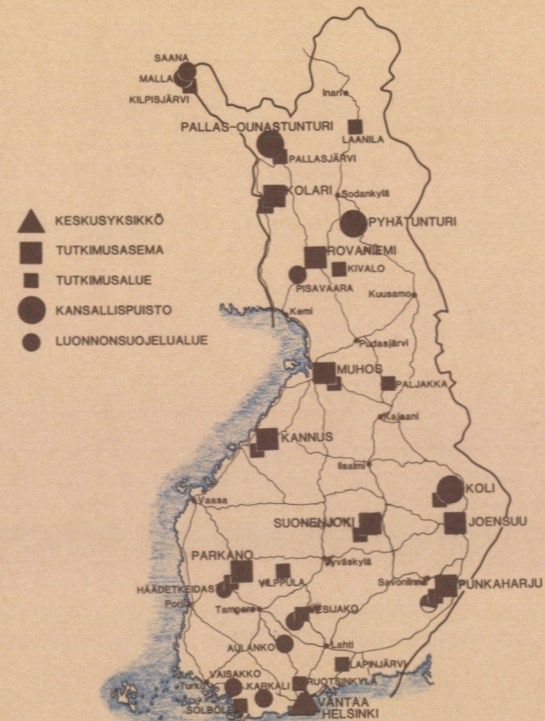
Viime vuosisadan vaihteessa kansallisromantiikka synnytti vahvan karelianismin kauden, jolloin monet tunnetut kirjailijat, kuvataiteilijat ja säveltäjät saivat innoitusta taiteeseensa Kolin maisemista. Mm. Jean Sibelius, Akseli Gallen-Kallela, Eero Järnefelt, Pekka Halonen, I.K. Inha, Juhani Aho ja Eino Leino olivat Kolin kävijöitä. Samoihin aikoihin Koli tuli myös yleiseen tietoon matkailullisena nähtävyytenä.

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

METLA on vuonna 1917 perustettu valtion tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on tuottaa tietoa kestävästä metsänhoidon perusteista, maamme metsävaroista ja metsien terveydestä sekä metsien eri käyttömuodoista.

METLAn keskusyksikkö sijaitsee Helsingissä ja Vantaalla. Eri puolella Suomea on kahdeksan tutkimusasemaa, jotka vastaavat alueellisesta tutkimus- ja koetoinnasta. Pitkäaikaisten tutkimusten jatkuvuuden turvaamiseksi METLalla on hallinnassaan tutkimusmetsiä noin 140000 hehtaaria, joista noin 60000 hehtaaria on luonnonsuojelualueita.

Kolin kansallispuistossa METLA tutkii luonnonsuojelualueiden hoitoon ja käyttöön sekä metsien kasvuun ja jalostukseen liittyviä kysymyksiä.

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

KOLIN KANSALLISPUISTO

Kolin kansallispuisto perustettiin vuonna 1991. Se sijaitsee Pielisen länsirannalla Lieksan kaupungin alueella.

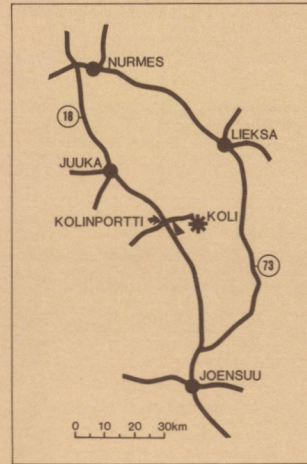
Kansallispuiston kokonaispinta-ala perustamishetkellä oli 1135 hehtaaria, josta vesiä on 186 hehtaaria. Puisto on tarkoitus laajentaa noin 2500 hehtaarin suuruiseksi.

Alue edustaa pohjoisen havumetsävyöhykkeen länsiosien metsäluontoa, Järvi-Suomen avaraa vesimaisemaa ja jylhää Vaara-Karjalaa. Alueen keskeisin osa on Kolin vaarat ja niiltä avautuva Pielisen järvi-maisema. Kallioiset vaarojen lakialueet, jylhät kuusikot, kaskikoivikot ja ahot ovat alueen luonnon tunnusomaisia piirteitä. Kolin luonto ja maisema ovat olleet 1800-luvun lopulta lähtien monien taiteilijoiden innoittajina.

GEOLOGIA JA MAISEMA

Kolin vaarat sijaitsevat kahden eri-ikäisen kallioperän raja-alueella. Vaaramuodostumista itään oleva alue on Suomen vanhinta, noin 3 miljardia vuotta sitten syntynyttä kallioperää. Vaarajonon lounaispuolinen alue on huomattavasti nuorempaa, noin 2 miljardia vuotta vanhaa kallioperää. Noin 1,8 miljardia vuotta sitten Itä-Suomen alueen kallioperä poimuttui mannerlaattojen työntyessä vastakkain. Tämän tuloksena syntyi nykyisiä Alpeja vastaava vuorijono. Rapautuminen ja jääkaudet ovat kuitenkin kuluttaneet vaarat nykyisiin mittoihinsa.

Alue vapautui mannerjäätiköstä noin 9000 vuotta sitten. Jääkausi on muovannut monia Kolin alueelle tunnusomaisia piirteitä. Näitä ovat mannerjäätikön vetäytyessä muodostuneet harjut, joista merkittävin ja Pielisen järvi-maisemaan keskeisesti vaikuttava on Herajoen-Hiekkaniemen harjajakso. Jääkauden jättämiä jälkiä näkyy Kolin vaarajakson korkeimmissa osissa silokallioina ja näiden pinnan kouruina ja uurteina. Laet koostuvat mannerjäätikön liikkeen suuntaisista rinnakkaisista kallioselänleistä, joiden koillisivuille on muodostunut jyrkänteitä ja väliin rotkomaisia laaksoja.

OHJEITA KANSALLISPUISTON KÄYTTÄJILLE

SALLITTU

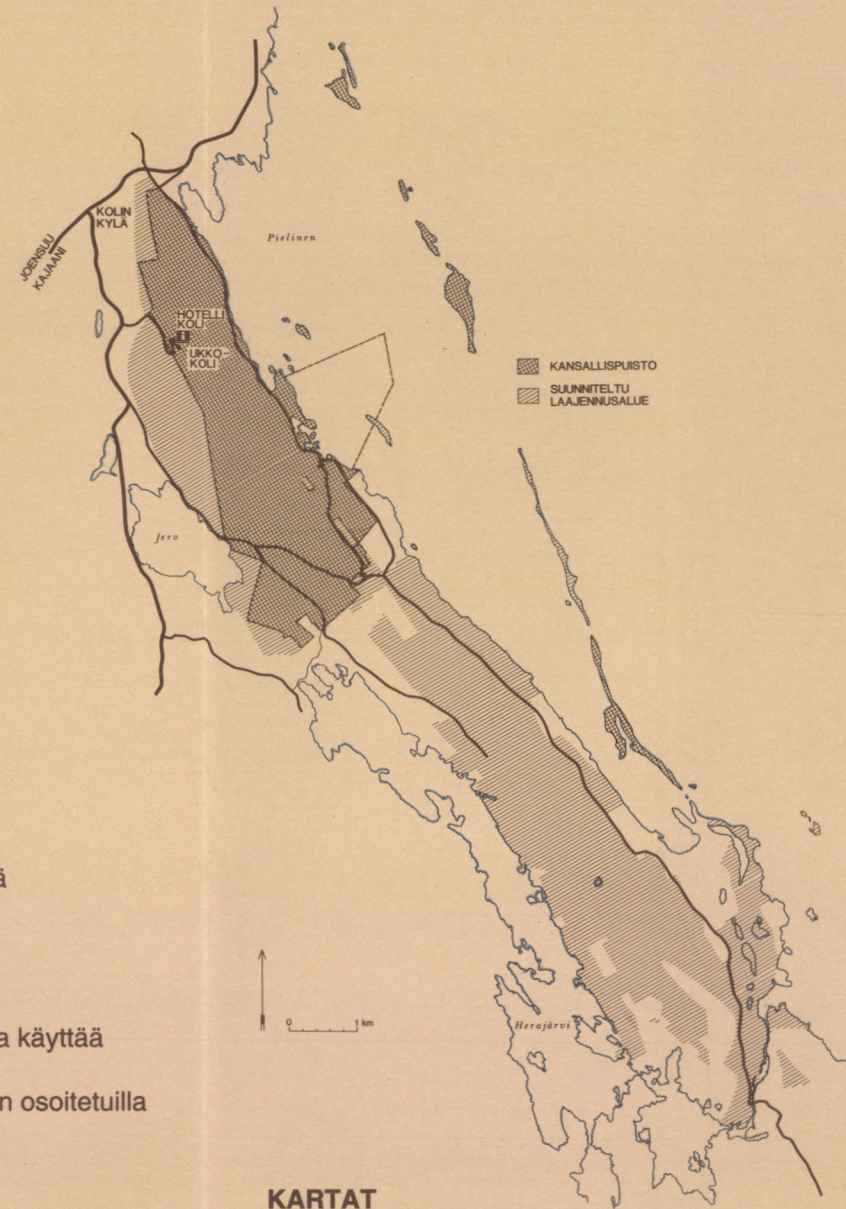
- * liikkuminen jalan, hiihtäen ja Pielisellä vesikulkuneuvolla
- * marjojen ja ruokasienten poimiminen

RAJOITETTU

- * moottoriajoneuvoja ja polkupyöriä saa käyttää vain teillä
- * tulenteke on sallittu vain tarkoitukseen osoitetuilla paikoilla

KIELLETTY

- * roskaaminen, maaperän tai kasvillisuuden vanhin-goittaminen, eläinten häiritseminen tai muu alueen luontoa muuttava ja rakennuksia vahingoittava toiminta
- * leiriytyminen

KARTAT

- * Suomen tiekartta GT 9, 1:200 000
- * Matkailukartta Pohjois-Karjala, 1:200 000
- * Peruskartta n:ot 4313 08-12, 1:20 000
- * Kolin retki- ja luontopolut, 1:20 000

RETKEILY JA OPASTUS

Puistoon tutustuu parhaiten patikoimalla. Retkeilijällä on valittavanaan useita polkuvaihtoehtoja sekä luontopolku. Maksullista polkukarttaa ja luontopolkuopasta on saatavana Metsäntutkimuslaitoksen toimipaikoista, Hotelli Koliilta ja Kolinportista. Polkujen lähtöpaikka on kansallispuiston opastustaululta Ylä-Koliilta Hotelli Kolin vierestä. Tulentekopaikkoja on Ikolanaholla ja kahdella Kolin edustalla olevalla saarella. Leiriytyminen puiston alueella on kielletty. Talvella puistoon voi tutustua hiihtäen. Polkujen ja latureittien pituudet vaihtelevat kolmesta kahdeksaan kilometriin. Reittien lisäksi Koliilta on yhdysladut Kopravaaran ja Loma-Kolin laduille.

Ahmoaarassa Joensuu-Kajaani-tien (valtatie nro 18) varressa Kolin risteyksessä on Kolinportin luonnonsuojelun tietopaikka, jossa esitellään valokuvien ja tietokonegrafiikan avulla Kolin kansallispuiston lisäksi metsähallituksen hallinnassa olevia Patvinsuon ja Petkeljärven kansallispuistoja sekä Ruunaan retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Varsinaista opastuskeskusta Kolin kansallispuistossa ei vielä ole.

KULKUYHTEYDET

Maanteyhteydet alueelle näkyvät liitteenä olevasta kartasta. Yleisillä kulkuneuvoilla liikkuva pääsee linja-autolla Joensuun ja Kajaanin suunnasta. Vesitse alueelle on laivayhteydet Joensuusta, Lieksasta, Nurmekselta ja Vuonislahdesta. Lieksaan liikennöivä laiva on autolautta.

LISÄTIETOJA

Metsäntutkimuslaitos

- * Kolin kansallispuisto, 973-672205
- * Joensuun tutkimusasema, 973-1514000
- * Metsänkasvatuksen tutkimusosasto, Luonnonsuojelu 90-857051